SUNUŞ XIII
KISALTMALAR XV
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
KUZEY-BATI ANADOLU'NUN DOĞAL KONUMU VE BURSA'NIN FİZİK YAPISI

A- Kuzey-Batı Anadolu'nun Doğal Konumu İçinde Şehrin Coğrafî Durumu 12
B- Bursa Şehrinin Fizik Yapısı 15
1. Topografik Durum 15
2. Şehrin Genel Görünümü ve Esas Yol Sistemi 16
3. Şehrin Fonksiyonel Kesimleri 23
a. Yönetim Örgütlerinin Yerleri 23
i. Hisar 23
ii. Saray 26
iii. Mahkeme 28
b. Ticaret Kesimi (Hanlar ve Çarşılar) 28
i. Hanlar 29
ii. Çarşılar 37
c. Mahalleler 40
4. Şehrin Fizik Yapısının Oluşmasını ve Gelişmesini Sağlayan Bazı Nüveler ve Dinsel ve Sosyal Yapılar 68
a. Nüveler 68
b. Camiler 72
c. İmaretler 73
d. Medreseler 76
e. Hamamlar 85
5. Fizik Yapı Üzerine Düşünceler 96

İKİNCİ BÖLÜM
NÜFUS AÇISINDAN BURSA

A- Tarihî Demografi Araştırmalarının Problemleri 103
B- Şehrin Toplam Nüfusu 107

1. Nüfus ve Beslenmesi 107
2. Nüfus Hareketleri 112
a. Yatay Hareketlilik 112
b. Dikey Hareketlilik 113
c. Etnik ve Dinsel Gruplar Açısından Nüfus 115
d. Nüfusun Şehir İçindeki Dağılımı 116

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNETİM

A- Hüdâvendigâr Sancağı ve Bursa 119
1. Sancak Yönetim Bölümlerinin Coğrafî ve Tarımsal Dayanakları 121
2. Sancağın Genel Durumu 125
3. Tımar Nahiyelerinin Kimlere Tevcih Edildiği 127
B- Merkezî Hükûmet ve Şehir Yönetimi 131
1. Örf Mensuplarının Taşradaki Görev ve Statüleri 131
2. İlm Mensuplarının Taşradaki Görev ve Statüleri 139
C- Bursa'nın Yönetimi 140
1. Serbest Kazâ Niteliği ve Zeâmet (Subaşılık) Görevi 141
2. Muhtesib 150
3. Şehrin Diğer Görevlileri 157
a. Çeşitli Emînler 157
b. Asesbaşı ve Asesler 163
c. Muhzırbaşı ve Muhzırlar 165
D- Şehrin Yerel Yöneticileri 166
1. Şehir Kethüdâsı 166
2. Mahalle Teşkilatı 169
E. Değerlendirme 174

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
EKONOMİK VE SOSYAL DURUM

A- Üretim Organizasyonu (Ehl-i Sanâyi') 178
1. Hirfet Gruplarının Yönetimi 178
a. Ehl-i Hibre 182
b. Esnaf Yöneticileri 184
i. Görevlendirilmelerinde İzlenen Yol 184
ii. Görevleri 189
iii. Esnafın Sefer Yükümlülüğü 199

2. Bursa'daki Esnaf Grupları 202
3. Bursa'da İpekli Dokumacılık 205
B- Bursa'da Ticaret Hayatı 212
1. Osmanlı Devleti'nde Tüccar Kavramı 212
2. İpek Ticareti 213
a. Bursa'nın İpek Ticaretindeki Yeri 213
b. XVI. Yüzyılın Sonunda İpek Ticaretinin Durumu 218
3. Padişah Hâssı Olan Mukâta'alar 221
a. Bursa-Merkez İlişkisi 222
b. Şehir Üretimine ve Ticarete Dayalı Mukâta'alar 224
i. İpek Mîzânı Mukâta'ası 224
ii. İhtisâb Mukâta'ası 230
iii. Damga ve Gümrük Mukâta'aları 232
iv. Diğer Mukâta'alar 237
C- Sosyal Durum 239
1. Osmanlı Devleti'nde Toplumsal Tabakalanma 239
2. Şehir Re'âyâsının Durumu 242
BİTİRİRKEN 249
BİBLİYOGRAFYA 251
TABLOLAR 263
DİZİN 291
HARİTALAR 325